

ind herpaa. Men desuagtet maa jeg dog udtale som min Mening, at det ikke blot er for mørke Udsigter, man har stillet for denne Lov og dens Virkninger i flere af de Foredrag, som ere blevne holdte, men at man navnlig er gaaet altfor vidt, langt videre, end man paa nogen Maade kan gaae, naar man har paa-
 staaet, at denne Lov slet ikke længere er den samme. Det er ganske vist, som jeg troer at have tilfrækkelig viist, da jeg første Gang havde Ordet, at de Bestemmelser, som væsentlig have frembragt en Forandring, ere Bestemmelserne om, at det overlades til Regjeringen at træffe en afgjørende Beslutning om Dannelsen af Valgmenigheder, med andre Ord, at Regjeringens Myndighed er fuldkomnere; men deraf kan man paa ingen Maade slutte, at det ikke er den samme Lov. Vi have tvertimod haft mangfoldige Love i vor Rigsdagstid, hvori man har gjort den Forandring, at man, istedetfor udtrykkelig at vedtage Bestemmelser har indskrænket sig til ved Lov at give Regjeringen en Myndighed, som den ikke havde, eller som man gik ud fra, at den ikke havde uden den paagjældende Lov. Der kan saaledes neppe være nogen Tvivl om, at det maa siges, at det nu er den samme Lov som den, der tidligere forelaa os, og dette troer jeg saameget mere at maatte fremhæve, som jo ellers det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds efter den Slutning, han deraf vilde drage, maatte blive overrasket ved, at Kirkecommissionen virkelig vil komme frem, idet Loven vedtages, ligesom denne Lov jo var Betingelsen for, at Commissionen kunde komme frem. Jeg vil overlade til Ministeriet selv at udtale sig i denne Henseende, men det forekommer mig, at, som Ministeriet allerede har udtalt sig i Landstinget, maa det betragtes som givet, at det var en af de væsentligste Grunde, hvorfor Ministeriet gik ind paa disse Forbringere, at man derved dog kom til en Kirkecommission, saa at det vilde være en underlig Stilling for Ministeriet, hvis det ingen Kirkecommission fik, hvad enten dette Lovforslag forkastedes eller vedtoges. Denne Følge af Loven vil saaledes efter min Mening ikke indtræde, og jeg troer ikke, at man med Nette kan sige, at Loven paa den Maade er

forandret, at den er ophørt at eksistere som saadan. — Som sagt, jeg skal ikke gaae ind paa de enkelte Foredrag, men der er dog et Punkt, som jeg ganske i Forbigaaende vil berøre, et Punkt, der blev frembraget af det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds (Termansen). Jeg kunde ganske vist i Meget af, hvad han sagde, fuldkommen slutte mig til ham, og jeg har den fulde Erkjendelse af, at hvad han har sagt, hos ham er udgaaet af en meget dybtfølt Overbeviisning, men jeg vilde dog beklage, om han saa ganske vilde hengive sig til den Tanke, som det forekommer mig, at han udtalte temmelig bestemt, den nemlig, at det, som nu er passeret forud for denne Lov, tydeligt viste, at der nu var en saadan Kløft tilstede, som ikke længere kunde udfyldes, mellem den Opfattelse, der havde gjort sig gjældende, som han udtrykte sig, fra Geistlighedens Side, og den, der var fremtraadt fra Rigsdagens Side. Hvad han nærmest havde for Øie, var vistnok den Anskuelse, som i dette Thing har været fremherskende, og den, som udenfor er traadt frem, og som navnlig er fremkommen fra geistlige Medlemmer af Samsundet, ihvorvel rigtignok med Tilslutning af et stort Antal Andre. Jeg vilde, som sagt, beklage, om man hengav sig til denne Forestilling. Vi have oplevet mangfoldige saadanne Stillinger, hvor man har sagt, at der var Kløfter, som ikke kunde udfyldes, men vi have dog seet, at det var muligt at faae dem udfyldte, og jeg troer sandelig ikke, at vor Tilstand er saaledes, at vi skulle udtale, at der atter var kommet en Kløft, som ikke kunde udfyldes uden Kamp. Vi kunne sige, at der er en dyb Afkillelse tilstede, og det kan vel være, at der haade paa den ene og paa den anden Side er dem, med Hensyn til hvilke der er liden Sandsynlighed for, at de kunne enes eller forsones; men heller ikke paa dette Gebeet troer jeg, at vi have en anden Art af Kløfter end dem, vi have haft tidligere, og som man dog ved fælles Bestræbelser er kommen over. Jeg kan ikke nægte, at det er min Mening, at denne Lov trods dens mange Mangler kan være et Middel til at hjælpe over Kløften; den kan vistnok ingenlunde alene hjælpe derover; men den kan dog være et Middel dertil ved at lade fremtræde i Livet